

[Poul Dam.]

den mængde af frivillige osv., som står til det danske u-landsarbejdes rådighed. For så vidt er det jo vanskeligheder, som kunne få én til at gå ind for en øget multilateral indsats, altså for, at man fik sat ydelserne op netop på dette område, hvor i hvert fald vore lokale flaskehalse ikke gør sig gældende.

Men her forekommer det mig at det er vigtigt at spørge, hvem de internationale organer, som står for den multilaterale hjælpevirksomhed, egentlig er. Vi ved meget lidt om, hvem der egentlig har magten, indflydelsen, i det, og hvad der er deres mål-sætning. Vi ved, at de mange gange har en udmærket teknisk stab, men vi har meget lidt politisk føling med, hvad det er, der sker. Måske kunne vi ved at gå stærkere ind i dette arbejde få mere forståelse af det; men det er dog vel forholdsvis begrænset, hvad vi kan opnå på det felt.

Det er da også sådan, at det bilaterale arbejde har en række fordele: vi får her fra landet mere kontakt med u-landene på den måde; der er en pædagogisk-oplysnings-mæssig fordel derigennem, at tingene bringes nærmere til den danske offentlighed, og så vil jeg gerne tilføje, at jeg tror, at det for u-landene på længere sigt er af en ikke helt ringe betydning, at der er en række bilaterale projekter. Jeg tror nemlig, det er vigtigt for en række af disse lande, som har været isoleret i forhold til den øvrige verden, at de ikke alene opfatter hjælpevirksomheden og opfatter udlændingene som en forskelsløs masse, men at de også fra deres side kommer direkte i kontakt med andre folk, oplever dem hver for sig og måske derigennem oplever en variation, som kan blive af betydning for deres egen nationale udvikling.

Man har i forbindelse med mulighederne for at udvide ydelserne nævnt, at IDA havde et meget stort behov for hjælp, og at vi hurtigt kunne sætte den danske hjælp til u-landsarbejdet op netop ved at yde til IDA. Det er klart, at der foregår en plan-lægning og en koordinering derigennem, som er af stor værdi, men så vidt jeg kan se, møder vi i denne sammenhæng et valutarisk problem. En hjælp, som skal ydes multilateralt, vil uvægerlig medføre et ganske stort valutaforbrug, og når man udarbejder en plan for flere år, må den jo bygge på nogle konjunkturforsigelser, og det gør

den naturligt ganske usikker. Der er både spørgsmålet om, hvad vi har råd til, altså hvor stor vor produktionsstigning er i de kommende år, og der er også spørgsmålet om, hvordan vor valutabalance vil forholde sig; og et forholdsvis lille beløb — altså forholdsvis lille i forhold til det samlede stats-budget — kan måske godt være et ganske stort beløb i forhold til valutabalancen, fordi der her kommer en marginalbetragtning med. Man kan derfor efter min mening ikke se helt bort fra valutaproblemet, og det gør sig altså som sagt særlig gældende i forbindelse med finansiel bistand, såfremt denne ikke bindes til indkøb her i landet, og det er det meste af den jo ikke blevet.

Men naturligvis er de centrale problemer af finansiel art. Vil vi eller vil vi ikke hjælpe u-landene? Man kan nok sige, at en plan, som på 5 år vil tredoble et budgettal, er usædvanlig ud fra en traditionel finansministeriel betragtning. Men sagen er jo, at vi starter denne fem års periode på et alt for lavt plan. Fortidens forsømmelser har stillet os i en håbløs udgangsposition; det kan være en undskyldning, men det bør det ikke være. Tvært imod at være en undskyldning skulle det indebære en forpligtelse til at gå i gang kraftigt, gerne hurtigere end efter regeringens plan. Spørgsmålet er: vil vi virkelig yde noget til u-landene — mere end de smukke ord, som vi har store evner til? Her er det afgørende punkt. Vil folketingets partier bevilge de penge, der skal til, enten ved at bevilge øgede indtægter eller ved at give afkald på andre udgiftsområder? For det er klart, at vor vilje til at hjælpe må nødvendigvis være en vilje til at give afkald — til abstinens, som hr. Lembourn ville sige.

Jeg tvivler for så vidt ikke på regeringens gode vilje; jeg går ud fra, at de plantal, man arbejder med, er tænkt som minimumstal, og at man vil gøre alt, hvad der er muligt, for at komme højere op. Men man kunne vel alligevel nok have ønsket sig lidt mere perspektiv omkring u-landshjælpens placering i hele vort finansprogram. Er det ikke rigtigt, at vor u-landspolitik hører med i vor udenrigspolitik, og at det vigtigste motiv i vor samlede udenrigspolitik er den globale sikkerhedspolitik, i hvilken forbindelse u-landenes skæbner og u-landenes vilkår er af stadig stigende betydning?